

Talemanuskript til brug for SUU samråd BX og BW 25. april 2017 stillet efter ønske fra Astrid Krag (S)

Samrådsspørgsmål BX

Hvad vil ministeren gøre for at forhindre, at kommunerne på grund af stramme budgetter sender regningen for hjælpemidler m.v. videre til boligselskaberne, som i flere tilfælde betyder, at plejehjemsbeboerne ender med at blive opkrævet brugerbetaling?

Samrådsspørgsmål BW

Hvordan forholder ministeren sig til, at ældre på plejehjem pålægges brugerbetaling for fælles inventar og hjælpemidler, som de ældre ellers er berettiget til vederlagsfrit ifølge serviceloven, fordi nogle kommuner sender regningen for hjælpemidler m.v. videre til boligselskaberne?

Svar:

Allerførst vil jeg sige tak for spørgsmålene om betaling for hjælpemidler og indretning af plejeboliger. Med formandens tilladelse vil jeg besvare spørgsmålene samlet.

Artikler i henholdsvis nordjyske.dk og Boligen anfører, at der i stigende grad sker overvæltning af udgifter fra kommunen til boligafdelingen, der så må sende udgifterne videre til lejerne som en del af huslejen.

Jeg vil gerne understrege, at der ikke i de senere år er sket ændringer i de regler, der regulerer, hvem der skal betale for forskellige indretninger og udstyr.

Hvis kommunerne kræver, at lejerne betaler for andet og mere end hidtil, må der derfor være tale om en ændret praksis inden for de gældende regler eller om en misforståelse af reglerne.

En eventuel ændring af praksis kan eventuelt hænge sammen med den løbende udvikling af velfærdsteknologi. Denne teknologi indarbejdes ofte i nybyggeri fra begyndelsen, mens den i ældre byggeri i sagens natur må eftermonteres, hvis man ønsker den.

Uanset hvilke indretninger, der indarbejdes i byggeriet ved opførelsen, er der et maksimum for, hvad det må koste. Det kommer jeg ind på senere. Der er også regler om, hvem der skal betale for eftermontering af velfærdsteknologi og andre udgifter forbundet med plejen. Det kommer jeg også ind på senere.

Det har ikke været muligt at skaffe data, der be- eller afkræfter den udvikling i udgiftsfordelingen og overvæltning af udgifter på lejerne, som både ÆldreSagen og BL i artiklerne i Boligen har givet udtryk for har fundet sted. Men BL har overfor Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen telefonisk modificeret de udtalelser, der er refereret i artiklerne og oplyst, at det er rigtigt, at organisationen får flere henvendelser om problemet, men at der i mange tilfælde er tale om, at kommunerne har misforstået

reglerne, og at fejlene rettes, når kommunerne får reglerne forklaret.

Reglerne om, hvem der har ansvaret i forhold til indretninger og udstyr i plejeboliger, findes i lovgivningen under tre ministerier:

- I mit ministerium har vi regler i almenboligloven, der blandt andet regulerer huslejberegningen.
- I Børne- og Socialministeriet ligger reglerne i serviceloven om hjælpemidler og boligindretning.
- Beskæftigelsesministeriet er ansvarlig for arbejdsmiljøloven om arbejdsgiverens forpligtelser til at sikre, at der er det nødvendige arbejdsudstyr og de nødvendige tekniske hjælpemidler til rådighed for, at de ansatte kan udføre deres arbejde sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Og jeg vil gerne uddybe de forhold, der har betydning for, hvad en plejkrævende borger skal betale for at bo i en plejebolig.

[Almenboligloven]

I almenboligloven skelner man mellem flere arealtyper. Det centrale i denne sammenhæng er sondringen mellem servicearealer og fælles boligarealer.

Servicearealer er arealer, der bruges til omsorgs- og servicefunktioner, der normalt ikke vil foregå i en selvstændig bolig. Der kan f.eks. være tale om et storkøkken, vagtstue, kontor og omklædningsrum for personalet. Populært kan man måske sige, at servicearealerne tilhører personalet.

Udgifter til byggeri og indretning af servicearealer må ikke indregnes i beboernes husleje. Det samme gælder for inventar i servicearealerne.

Fælles boligarealer er derimod arealer, der kan benyttes af alle beboerne til boligformål. Det kan fx være fælles spisestue, opholdsrum eller gæsteværelser. Disse arealer anses for at være en del af boligerne, og andele af arealet indregnes derfor i de enkelte boligers bruttoareal. Populært kan man sige, at de fælles boligarealer tilhører lejerne.

Da der er tale om boligarealer, skal lejerne betale for inventar, ligesom de skal, når det gælder den individuelle bolig. Det vil sige, at lejerne skal betale f.eks. møbler og service, der bruges i de fælles boligarealer.

Når en artikel i Boligen nævner inventar i fælles boligarealer som eksempler på udgifter, kommunerne kræver betalt af beboerne, er det altså helt efter reglerne.

Hvis nogle kommuner hidtil har betalt for den slags udstyr, er det altså ikke noget, der skyldes en forpligtelse for kommunen.

Det er jo ikke særligt praktisk, hvis hver lejer skal stille med sin egen stol og tallerken. Derfor bliver i hvert fald en del af inventaret som regel finansieret af boligafdelingen i første omgang. Udgiften tages med i afdelingens budget og indgår som en post i legeberegningen.

En anden post i legeberegningen er kapitaludgifter – det vil sige ydelser på de støttede lån, der er optaget ved anskaffelse af byggeriet. Posten i afdelingens budget beregnes som en bestemt procentdel af den samlede anskaffelsessum. Og her er det sådan, at alt, hvad der er en del af byggeriet, indgår i anskaffelsessummen. Det gælder, uanset om den pågældende indretning har karakter af velfærdsteknologi eller f.eks. almindelige hårde hvidevarer.

Det gælder altså også den velfærdsteknologi, der nævnes i artiklerne i nordjyske.dk og Boligen.

Blandt de eksempler på velfærdsteknologi, der nævnes i artiklerne, kan jeg særligt fremhæve glideskinner i loftet, der benyttes, når beboere skal flyttes. Det er jo ikke en ny teknik, og det fremgår allerede af en vejledning fra 1997, at skinnen indgår

i anskaffelsessummen, mens løftemodul og løftesejl, som ikke er en fast del af byggeriet, ikke kan medtages. Det er altså ikke nyt.

Uanset hvilke indretninger man vælger at integrere i byggeriet ved opførelsen, skal den samlede anskaffelsessum holdes inden for et maksimumsbeløb. Netop fordi der ofte kræves særlige indretninger i plejeboliger, er maksimumsbeløbet noget højere for ældreboliger end for andre almene boliger. Det er der ikke sket nogen ændringer i, og dermed er der heller ikke sket nogen forhøjelse af den del af huslejen, der vedrører kapitaludgifter.

Man skal jo heller ikke glemme, at der gives ret store statstilskud til almene boliger, så lejerne får ikke den fulde udgiftsbyrde ved den fordyrelse af byggeriet, der skyldes velfærdsteknologi.

I forhold til eftermontering af velfærdsteknologi må formodningen være, at hovedformålet med sådanne indretninger er at forbedre, lette eller billiggøre plejen eller at opfylde arbejdsmiljøkrav for personalet. Derfor er det som udgangspunkt kommunen eller serviceleverandøren, der skal afholde sådanne udgifter. Det medfører altså ingen husleje-forhøjelser.

Kun hvis det er beboerne selv, der vil have de særlige indretninger monteret, vil det være boligafdelingen, der skal afholde udgiften og bagefter indregne finansieringsudgifterne i lejen. Det kan være, fordi beboerne oplever en øget trykthed eller værdighed ved i højere grad at kunne klare sig selv. Sådant arbejde og de budgetmæssige konsekvenser af det skal besluttes på et afdelingsmøde, før det kan sættes i værk.

[Serviceloven]

Af serviceloven fremgår det, at hjælpemidler og boligindretning finansieres af kommunen. Både hjælpemidler og boligindretning gives til enkeltpersoner efter en konkret vurdering. Området hører som sagt under børne- og socialministeren, der vil redegøre nærmere for disse regler i sin tale.

[Arbejds miljøloven]

Endelig bestemmer arbejdsmiljøloven, at den, der leverer pleje og andre ydelser efter serviceloven som arbejdsgiver, har ansvaret for, at personalet kan udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt – uanset de bygningsmæssige forhold.

Arbejdsgiveren har altså ansvaret for, at der er det nødvendige arbejdsudstyr og de nødvendige tekniske hjælpemidler til rådighed for, at arbejdet kan udføres forsvarligt. Det kan f.eks. være nødvendigt at anvende særligt arbejdsudstyr og tekniske hjælpemidler, hvis den bygningsmæssige indretning eller beboerens inventar gør det vanskeligt at udføre arbejdet uden at overtræde arbejdsmiljøreglerne.

Da det er arbejdsgiveren, der skal sørge for, at arbejdsmiljøreglerne overholdes, må arbejdsgiveren betale de indretninger og det udstyr, der er nødvendigt for at leve op til arbejdsmiljølovens regler.

[Orientering af kommunerne om samlede regelsæt]

Der er altså klare regler for, hvem der skal betale de nødvendige hjælpemidler og indretninger. Jeg synes, at det samlede regelsæt alt i alt er fornuftigt, og jeg ser ingen grund til at tage initiativ til en ændring af dette.

Men da det samlede regelsæt består af bestemmelser fra forskellige fagområder – og da der nu tilsyneladende er rejst tvivl om, hvorvidt der i praksis sker den rette fordeling af udgifter mellem lejerne, kommunen og serviceleverandøren – vil jeg tage initiativ til sammen med børne- og socialministeren

og beskæftigelsesministeren at udarbejde et orienteringsbrev til kommunerne, hvor der redegøres for reglerne.